

der gieblikkelig Høje, tilgode. I ethvert Tilfælde er det en Værdiforhøielse, som man maa antage fremkommer ved at lade samtlige Jord-eiendomme komme til en friere og bedre Værdi, en Forhøielse, der altsaa ikke tages fra Nogen, men som skabes ved en bedre Lovgivning, og saa synes det mig dog besynderligt at sige, at den ved visse Eiendomme ikke bør indtræde, fordi den vil komme en vis Klasse tilgode. Det Bundne tages, som sagt, ikke fra Nogen; thi er det en saadan virkelig Værdiforhøielse, taber Fæsteren Intet ved at betale Gjenstandens Værdi lidt høiere.

Willing: Naar den ærede sidste Taler fremhævede, at jeg paa en Maade misundte Godseieren nogen Fordeel, saa maa jeg forvare mig imod at have brugt slige Udtryk. Vel er det sandt, at jeg har udtalt min Betænkelighed ligeoverfor Godseierne; men jeg maa ogsaa gjøre opmærksom paa, at her er et andet Forhold tilstede. Selveieren staaer paa en Maade mere som fri Mand, men Godseieren derimod ikke; der er et Baand imellem ham og Fæsteren, ifølge den hele tidligere Lovgivning, et Baand, der hviler netop paa disse Eiendomme, og ved at hæve dette Baand ligeoverfor Fæsterne troer jeg, at der vil fremkomme en Værdiforhøielse, som den ærede Taler vist ingenlunde vil nægte, og som netop Fæsterne ville komme til at betale. Hvad Selveieren angaaer, da bliver det jo den samme Person, der her erholder Værdiforhøielsen.

F. Nielsen: Jeg skal kun tillade mig et Par enkelte Bemærkninger. Den første gjælder Endringsforslaget under Littr. c. til § 1. Det forekommer mig, at den Tilføielse, der foreslaaes, staaer i nogen Modsigelse til selve den Paragraph, der foreslaaes givet. Der tales i Paragraphen om Arvefæstere med Ret til at sælge og pantsætte. Det forekommer mig nu, at saadanne Arvefæstere, endskjøndt de have denne vidstrakte Ret til at sælge og pantsætte, dog ikke ganske ere traadte ud af Forbindelsen med den Hovedgaard eller Stiftelse, det Stamhus eller Lehn, hvortil de hørte. Arvefæsterne betale endnu, foruden den sædvanlige aarlige

Afgift, en Recognition til det Stamhus eller Lehn, til hvis Guds de forhen hørte. Naar der nu foreslaaes, at der efter det Ord: „pant-sætte“ skal tilføies: „altsaa i dette Tidrum hverken have henført til nogen Hovedgaards, Stiftelses, eller Embedes Bønderguds o. s. v.“, saa synes mig, at disse to Bestemmelser komme i Modstrid med hinanden, thi endskjøndt Arvefæsterne have havt Ret til at sælge og pantsætte, have de dog paa en Maade henført til vedkommende Stiftelses eller Lehns Complex, og ved at antage denne Tilføining ville vi altsaa indskrænke den Frihed, som er givet i § 1, ville vi gjøre det usikkert, om den kan anvendes paa de bernelvte Arvefæstere. Hvis jeg tager Feil, beder jeg mig oplyst om, at en saadan Arvefæster betragtes som aldeles løst fra vedkommende Guds; thi hvis ikke det er Tilfældet, saa ville de ved Tilføiningen tabe Retten efterat have faaet den ved den øvrige Deel af Paragraphen. Angaaende den foreslaaede nye § 2, efter hvilken Eierne skulle have Lov til, efterat have forfulgt 9 Gaarde til Brugerne eller de nærmest Beslægtede, at indbringe den 10de; skal jeg bemærke Følgende. Det har jo i lang Tid været en Sædvane, der af humane Godseiere er bleven betragtet som en moralsk Forpligtelse, at naar der var Børn eller Svigerbørn, da turde de ikke ved at bortfæste forbigaae disse. Nu skal Conseqventen deraf bevares for 9 Familier, men ganske forsvinde for den 10de. Dette forekommer mig ikke at være Ret. Det er at oversfrege den 10de Families Ret, for at de 9 Familier kunne vinde derved, og naar den ærede Ordfører sagde, at det vilde være til stor Fordeel for alle Fæstere, finder jeg, at han, for at have talt nøiagtig, maatte have sagt, at det vilde være til stor Fordeel for de $\frac{9}{10}$ Dele af Fæsterne, men til meget stor Skade for $\frac{1}{10}$ Deel. Jeg kan ikke finde det billigt, at udslette den Enes, endskjøndt kun i Sædvane begrundede, Ret, aldeles til Fordeel for de 9, og jeg vil derfor finde det rigtigt, at ved den 10de Gaards Overtagelse skulde Godseieren give en Godtgjørelse til den Familie, der blev sat aldeles ud af Gaarden. Jeg skal henstille disse to Punkter til Udvalgets Overveielse.